

Participatieplan windlocatie Duiven (Rioolwaterzuivering InnoFase)

Initiatiefnemer Waterschap Rijn en IJssel

Versie 17 april 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Belanghebbenden
3. Procesparticipatie en -communicatie
4. Financiële participatie
5. Stand van zaken

1. Inleiding

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met hoosbuien, wateroverlast, langdurige droogte en hittestress. Om de kans op schade voor mens en natuur te beperken neemt Waterschap Rijn en IJssel verschillende maatregelen. Tegelijkertijd nemen we als gebruiker van fossiele energie de verantwoordelijkheid om actief bij te dragen aan het tegengaan van klimaatverandering.

Daarom willen we in 2025 energieneutraal zijn door energiebesparingsmaatregelen én op eigen terreinen een mix aan duurzame energiebronnen te realiseren. Op onze rioolwaterzuivering in Duiven en bij onze rioolwaterzuivering in Zutphen willen we in totaal 3 windturbines bouwen. De turbines komen te staan op bedrijventerreinen waar in de nabijheid al windmolens staan. We investeren daarnaast in zonnepanelen op- en rond onze gebouwen en in het verhogen van onze biogasproductie.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven steunt onze plannen voor twee turbines op onze zuivering op bedrijventerrein InnoFase. De tiphoogte van de turbines wordt minimaal 170 meter en maximaal 211 meter. Afhankelijk van de uiteindelijke hoogte gaan ze samen ca. 13.000 tot ca. 20.000 MWh per jaar opwekken, dat is vergelijkbaar met het verbruik van ca. 3.500 tot 5.500 huishoudens.

De twee turbines zijn goed inpasbaar in een omgeving waar al 4 windturbines staan. Ook versterken ze het profiel van InnoFase als vestigingsplaats voor ondernemingen die actief zijn in energie- en milieutechnologie en/of de biobased economy.

Tegelijk stelt de gemeente Duiven een aantal voorwaarden. Bijvoorbeeld dat de omgeving op een goede manier wordt geïnformeerd en betrokken. Waterschap Rijn en IJssel erkent het belang hiervan: windturbines hebben impact op de leefomgeving en kunnen leiden tot bezorgdheid en weerstand onder omwonenden. We hebben hen daarom vanaf het begin op een transparante wijze geïnformeerd over de plannen en betrekken hen bij het minimaliseren van de overlast. Ook wil het waterschap zorgen dat de omgeving meedeelt in de opbrengsten van de windturbines. Dit kan in de vorm van een omwonendenregeling en/of gebiedsfonds. Uitgangspunt is dat ca. 20% van de winst van de turbines terugvloeit naar de omgeving.

Dit plan beschrijft hoe we in de planvormings-, besluitvormings- en vervolgfases (aanbesteding, bouw, exploitatie) in Duiven de omgeving betrekken en informeren. Bij het opstellen van dit plan hebben we onder andere gebruik gemaakt van de aanbevelingen die gedaan worden door de

Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA) en de Nederlandse Vereniging Van Omwonenden Windparken (NLVOW).

2. Belanghebbenden

Bij onze participatie- en communicatieactiviteiten onderscheiden we de volgende belanghebbenden:

- Direct omwonenden : deze mensen wonen binnen ca. 1.400 meter van de beoogde turbines. In dit gebied zijn de afgelopen jaren al 4 turbines geplaatst. In totaal gaat het om circa 20 huishoudens. Waterschap Rijn en IJssel wil hen laten meedelen in de winst van de turbines.
- Inwoners Lathum: het dorp Lathum heeft circa 600 inwoners, bestaande uit circa 200 huishoudens. Het dorp bevindt zich op circa 1.600 meter van de beoogde turbines en kijkt uit op de 4 bestaande turbines. De inwoners van Lathum willen we ook laten meedelen in de winst van de turbines.
- Dorpsraad en werkgroep Lathum: vertegenwoordigers van de inwoners van Lathum. De werkgroep Lathum zet zich ook in voor verduurzaming van het dorp.
- Inwoners Riverparc Lathum: het Riverparc bevindt zich op circa 3 km en kijkt nu uit op de 4 al bestaande turbines. Het Riverparc heeft circa 350 huishoudens.
- Individuele ondernemers InnoFase; directe burens van onze RWZI.
- Samenwerkingsverbanden van/voor ondernemers InnoFase: Stichting KIEMT, ondernemersvereniging Lindus en MKB Duiven.
- Belangenorganisaties: milieuvereniging, vogelbescherming, heemkundekring, landschapsbeheer Gelderland en Energiecoöperaties.
- Gemeente Zevenaar: Lathum en Riverparc vallen binnen deze gemeente. De gemeente Zevenaar heeft geen formele rol in de besluitvorming. Werkt binnen de Regionale Energie Strategie samen met de gemeente Duiven en andere gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen aan een gemeenschappelijke aanbod om bij te dragen aan de doelstellingen uit het landelijk Klimaatakkoord.
- Gemeente Duiven: bevoegd gezag. Heeft bevoegdheid voor de ruimtelijke procedure.
- Provincie Gelderland: bevoegd gezag. Heeft bevoegdheid t.a.v. turbines van het waterschap en de benodigde ruimtelijke procedure en heeft deze gedelegeerd aan gemeente Duiven. Stimuleert gemeenten om samen te werken bij realisatie klimaatdoelstellingen.
- Overige dorpen/woonkernen/woonwijken: Giesbeek, Velp, Rheden, Duiven. De impact op deze gebieden is vanwege de afstand tot de nieuwe turbines en/of de ligging ten opzichte van de A12, A348, InnoFase en de bestaande 4 turbines relatief klein.

3. Procesparticipatie

Participatie- en communicatiemiddelen

Bij onze participatie- en communicatieactiviteiten zetten we tijdens de verschillende fases van het project verschillende middelen in. Om meerdere doelgroepen te informeren wordt gebruik gemaakt van onze website, een digitale nieuwsbrief, informatiebijeenkomsten en andere media kanalen (zoals Facebook en Twitter). Parallel daaraan zetten we ook op maat gesneden overlegvormen in (bv. keukentafelgesprekken en bedrijfsbezoeken) waarmee we belanghebbenden één op één informeren, consulteren en betrekken in de verdere planvorming. Ten behoeve van een zorgvuldige belangenafweging roepen we ook een groep met vertegenwoordigers uit de omgeving in het leven. Deze vormen van procesparticipatie en -communicatie worden hieronder nader omschreven. In paragraaf 4 gaan we dieper in op hoe we de financiële participatie door omwonenden willen vormgeven.

Keukentafelgesprekken (doelgroep: omwonenden/ondernemers buitengebied Lathum)

Met veel omwonenden hebben we inmiddels een persoonlijk gesprek gevoerd. Doel van deze gesprekken: persoonlijk aanspreekbaar zijn, informatie delen, maatregelen t.b.v. beperken overlast tijdens bouw en exploitatiefase van turbines bespreken, inventariseren ideeën m.b.t. winstdeling.

Bedrijfsbezoeken (doelgroep: bedrijven InnoFase)

De bedrijven die daar behoefte aan hebben op InnoFase worden door ons persoonlijk op de hoogte gehouden over onze plannen. Het betreft hier de bedrijven die mogelijk hinder (ook tijdens de bouwfase) kunnen ondervinden zoals Suez, 4PET, MAN, AVR en Reym. Doel van deze gesprekken: persoonlijk aanspreekbaar zijn, informatie delen, mogelijke effecten turbines bespreken.

Overleggen (diverse belanghebbenden)

Met een aantal belanghebbenden vindt op structurele of incidentele basis in klein comité overleg en afstemming plaats. Dit betreft bijvoorbeeld de dorpsraad Lathum, de werkgroep Lathum, medewerkers en bestuurders van de gemeente Duiven en ondernemers op InnoFase zoals de AVR.

Vertegenwoordiging omgeving (doelgroep: direct aanwonenden, inwoners bebouwde kom Lathum en andere woonkernen, ondernemers InnoFase, milieubeweging, gemeente Duiven, gemeente Zevenaar)

We vinden het belangrijk dat de verschillende belangen die spelen integraal worden gewogen en besproken. We vragen daarom vertegenwoordigers van omwonenden, van ondernemers op InnoFase, de gemeenten Duiven en Zevenaar, van natuur/landschap, om samen met ons waterschap zitting te nemen in een groep. Streven is om in mei 2019 een eerste bijeenkomst te hebben. De groep krijgt een onafhankelijke voorzitter en zal zich met de volgende zaken bezighouden:

- Meedenken en adviseren over zaken als landschappelijke inpassing, regelingen op gebied van slagschaduw, geluid etc.
- Binnen de kaders die het waterschap heeft gesteld meedenken en adviseren over hoe opbrengst van het windpark met de omgeving gedeeld kan worden.
- Tijdens de planvorming, bouw en tenminste het eerste jaar van de exploitatie: ogen en oren zijn voor de omgeving, signaleren wanneer er vragen leven of wanneer er overlast is, dit doorgeven aan het waterschap en indien nodig erover in overleg treden

Bekeken wordt of deze groep ook de omgeving (zowel voor- als tegenstanders van windenergie) kan informeren over de ontwikkelingen, te voeden met feiten en ervaringen elders, vragen te stellen aan

initiatiefnemers, etc. Dit vervangt niet de persoonlijke benadering en aanspreekbaarheid van het waterschap richting omwonenden en is ook geen protestplatform.

Informatie- en inloopbijeenkomsten (diverse belanghebbenden)

Omwonenden en andere belanghebbenden/geïnteresseerden worden met enige regelmaat geïnformeerd via informatie- en inloopbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten vinden bij voorkeur in het gebied plaats en worden onder andere onder de aandacht gebracht via lokale media (ook die in Velp/Rheden/Giesbeek), sociale media, huis aan huis brieven (in het buitengebied tussen onze zuivering en Lathum) en via de dorpsraad/werkgroep Lathum. De ervaring leert dat deze bijeenkomsten vooral goed bezocht worden door direct omwonenden en het dorp Lathum.

Presentaties (doelgroep gemeenteraden, colleges van b&w)

We hechten eraan dat de bestuurders en gemeenteraden die uiteindelijk een besluit moeten nemen over het wel of niet doorgaan van het project, dit doen op basis van een volledig en actueel beeld. Om die reden zullen we op een aantal momenten presentaties verzorgen voor de gemeenteraad/raadsfracties van Duiven.

Excursies (doelgroep omwonenden/ondernemers buitengebied)

Aangezien er al 4 windturbines tussen InnoFase en Lathum staan zijn de meeste omwonenden al bekend met windturbines. Mede daarom bestaat er op dit moment weinig animo om een windmolenpark elders in Nederland te bezoeken. Maar omdat de nieuwe turbines mogelijk een andere uitvoering krijgen (afmeting, nieuwe innovaties t.b.v. verminderen geluid/slagschaduw) kunnen één of meerdere excursies naar een recent opgeleverd windmolenpark waar sprake is van een vergelijkbare context (bv. een park waar ook een deel van de winst terugvloeit naar de omgeving) toch de moeite waard zijn.

Website en sociale media (diverse belanghebbenden)

Geïnteresseerden kunnen op onze website www.wrij.nl/windenergie alle relevante informatie over het project (bv. voorbereidende studies, uitleg over de noodzaak van de energietransitie, rapporten rookpluim AVR, contactgegevens) terugvinden. Sociale media zetten we niet actief in, maar we monitoren wel 'het gesprek' over het onderwerp op dit medium en waar nodig zullen we reageren.

Free publicity (diverse belanghebbenden)

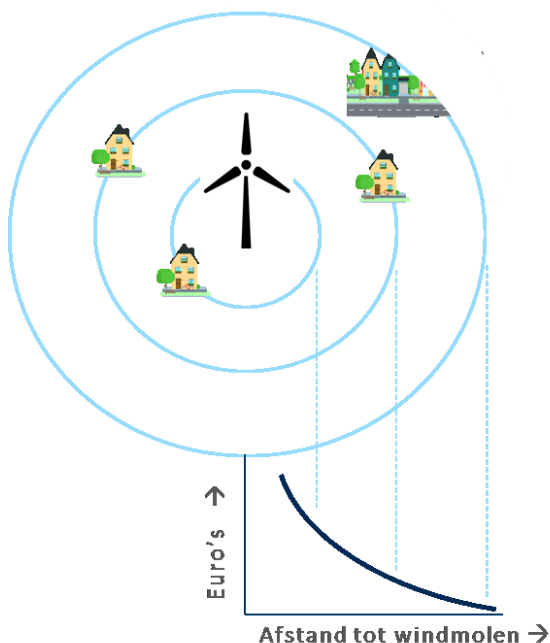
Via lokale en regionale media willen we een breder publiek informeren over het project. We hebben de lokale media actief benaderd toen we onze plannen bekend maakten en zullen dit opnieuw doen zodra politieke besluitvorming voor de deur staat. De nieuwsbrieven/websites van stichting KIEMT, ondernemersvereniging Lindus en MKB Duiven staan ook op de verzendlijst van onze persberichten.

4. Financiële participatie

We willen direct omwonenden laten meeprofiteren van de winst. Het bestuur van het waterschap heeft besloten om 20% van de winst van de windmolens, als richtinggevend percentage, hiervoor beschikbaar te stellen. De wijze waarop dat het beste kan plaatsvinden willen we mede in overleg met het gebied bepalen.

Op basis van de tot nu gevoerde keukentafelgesprekken met direct omwonenden, eerdere ervaringen in Nederland met financiële participatie bij windturbines, en wensen van het waterschap, zijn er een aantal principes zichtbaar die we met het gebied verder willen uitwerken.

- Ca. 20% van de winst uitkeren aan het gebied;
- Minimale uitkering is € 0,50 per MWh;
- Een navolgbare/transparante regeling;
- Begrenzing van het gebied: Een belangrijk principe is de reikwijdte waarbinnen de winst wordt verdeeld. Uit studie naar andere windparken worden hier verschillende afstanden gebruikt. De Raad van State heeft in een uitspraak naar de definitie van 'belanghebbende' in een gebied van windmolens uitspraak gedaan: een belanghebbende is in dit geval een omwonende die binnen een straal van 10 x de tiphoogte van een windmolen woont;
- Direct omwonenden dichtbij de turbine ontvangen een hogere bijdrage dan verderaf.
- De overlast zal bijvoorbeeld tussen 500 en 400 meter sterker toenemen dan tussen 1.800 en 1.700 meter van de molen, ook hier willen we rekening mee houden door een exponentiële verhouding tussen de hoogte van het bedrag en de afstand in plaats van een lineaire verhouding;
- Op basis van gesprekken met het gebied, o.a. keukentafel gesprekken, komt naar voren dat omwonenden meer behoefte hebben aan een individuele omwonenden regeling dan een gebiedscollectieve uitkering via bijv. een sociaal fonds;
- Voor kernen in het gebied, die veelal op relatief grote afstand liggen, wordt gewerkt met een collectieve uitkering bijv. voor Lathum, Duiven en Velp;

- Het uitgeven van aandelen en/of obligaties voor ons als waterschap niet wenselijk vanuit financieel en administratief oogpunt. Voor dit soort trajecten is een strenge wet- en regelgeving en toezicht door het Autoriteit Financiële Markten (AFM) van toepassing;

Ons streven is om in het najaar van 2019 (of zo mogelijk eerder) een concept regeling klaar te hebben. De groep met vertegenwoordigers uit de omgeving adviseert hierin. Het bestuur van het waterschap zal uiteindelijk een regeling vaststellen.

5. Stand van zaken participatie

Schematische weergave van de tot en met april 2019 ondernomen participatieactiviteiten:

Jaar	Planproces met omgeving
2016	Opstellen locatieplan windenergie Duiven, incl. onderzoek effect windturbine-AVR emissie
	Gesprekken met direct omwonenden: informeren en zorgen ophalen
2017	Locatieplan Duiven vastgesteld door Algemeen Bestuur WRIJ (maart 2017)
	Start ontwikkeling locatie RWZI Duiven/InnoFase
	Toelichtingen gemeenteraad
	Gesprekken met omgeving: infobijeenkomsten, keukentafelgesprekken, Werkgroep en Dorpsraad Lathum
	Principe-akkoord door gemeenteraad Duiven (december 2017)
2018	Start ruimtelijke procedure: onderzoeken uitvoeren, incl. 2nd opinion effecten windturbine-AVR (ism Werkgroep en Dorpsraad Lathum)
	Gesprekken omgeving: infoavonden, keukentafelgesprekken, bedrijfsbezoeken InnoFase
2019	Indienen aanvraag vergunning
	Ontwerpbesluit College Duiven
	Gesprekken omgeving: bewonersavonden direct omwonenden, infobijeenkomsten, keukentafelgesprekken, Werkgroep en Dorpsraad Lathum, bedrijfsbezoeken InnoFase
	Toelichtingen gemeenteraad

Participatieactiviteiten en de voorgenomen planning vanaf mei 2019:

2019	Instellen groep bestaande uit vertegenwoordigers omgeving
	Opstellen concept regeling financiële participatie
	Gesprekken omgeving: bewonersavonden direct omwonenden, infobijeenkomsten, keukentafelgesprekken, Werkgroep en Dorpsraad Lathum, bedrijfsbezoeken InnoFase
	Raadsbesluit vergunning (september 2019)
2020/2021	Evt. Raad van State procedure
	Vorbereidingen bouw, turbinekeuze (advies groep vertegenwoordigers omgeving)
	Definitief maken regeling financiële participatie
	Landschappelijke versterkingsmaatregelen
2021/2022	Bouwen windturbines: diverse berichtgevingen en informatiebijeenkomsten (o.a. start bouw)
2022-2042	Exploitatie windturbines en winstdeling met gebied